

Пранничук Юлія Олександрівна,
студентка спеціальності 8.03050802 «Банківська справа»
фінансово-економічного факультету Буковинського державного
фінансово-економічного університету, м. Чернівці
Науковий керівник: к.е.н. Грапко Н.В.

ЩОДО ПИТАННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ УСТАНОВОЮ

У процесі розвитку банківської системи країни, посилюється й рівень конкуренції між банківськими установами, що в свою чергу призводить до необхідності розширення діяльності комерційних банків. Причинами цього також є підвищення рівня використання банківських технологій та зростання потреб клієнтів. Саме ці фактори безпосередньо впливають на підвищення необхідності ефективного використання наявних фінансових ресурсів та при необхідності додаткового залучення фінансових ресурсів з найменшими витратами. Питанням розвитку бюджетування як інструменту управління банківською установою присвячено значну кількість праць відомих науковців і практиків, серед яких О.М. Бартош, М.Е. Хуторна [1], Л.О. Гаряга [2], Л. М.Єріс [3]. У процесі розвитку змін навколишнього соціального, економічного, технологічного і політичного середовища, жодна банківська установа, як і будь-який інший суб'єкт господарювання, не зможе успішно функціонувати на ринку, не плануючи своєї майбутньої діяльності.

Бюджет банку являє собою план його майбутніх дій та операцій, що виражаються у кількісних (здебільшого грошових) вимірниках [1]. Бюджет банку відображає доходи та витрати як банку взагалі, так і його окремих структурних підрозділів, на плановий період, і капітал, який необхідно залучити для досягнення планових завдань. Виходячи з визначення бюджету банку, процес планування майбутніх операцій банку та оформлення його результатів у вигляді системи бюджетів являє собою процес бюджетування.

Бюджетування є одним з найважливіших інструментів управління діяльністю банку та його структурних підрозділів [4]. У системі управління банком бюджетування виконує функції планування, прогнозування, комунікації та координування, мотивації та оцінювання. На сьогодні банки стали залежними від макроекономічної ситуації. Особливо при кризових явищах у грошово-кредитній системі відбувається різке скорочення банківського кредиту, масове вилучення депозитів, що призводить до падіння курсів акцій, банківських відсотків та до банкрутства банків [2].

Основною стратегічною метою кожного банку є розширення клієнтської бази та завоювання позицій на ринку банківських послуг шляхом збереження спеціалізації чи універсального банку, з наданням переваги, зазвичай, корпоративним клієнтам, перспективним секторам економіки, одночасно зберігаючи та розвиваючи роздрібний банкінг. З зазначеного випливає те, що основним завданням бюджетування є збереження існуючої клієнтської бази та залучення нових платоспроможних клієнтів, підвищення довіри населення до банку з метою збільшення обсягів залучених строкових коштів [3]. Поряд із надзвичайною важливістю бюджетного планування в банку варто зазначити те, що й досі не існує єдиної комплексної методики бюджетування в банку, розробки бюджетних показників, єдиного підходу до перерозподілу ресурсів.

Багато науковців розглядають бюджетне планування лише як процес складання бюджету банку. Але не можна трактувати це поняття тільки з однієї сторони (формування бюджету), адже воно має широке коло інших завдань, які дозволяють досягти основної мети бюджетного планування – оптимального розподілу ресурсів для забезпечення ефективної діяльності банківської установи. Тому слід зазначити, що бюджетування являє собою технологію, яка забезпечує вчасне прийняття управлінських рішень та координацію роботи різних підрозділів. Бюджетування забезпечує орієнтування персонал на досягнення цілей банку через планування системи показників, виходячи зі стратегічних цілей банку, а також контроль за виконанням планових завдань, аналіз відхилень та причин можливого невиконання планів.

Ефективне існування системи бюджетування можливе лише після подолання перешкод, що можуть виникати на даному шляху. Дані перепони умовно поділяють на чотири групи: фінансові, (оплата праці працівників, залучених до здійснення бюджетування та витрати на купівлю програмного забезпечення); організаційні (недосконалі внутрішня нормативно-правова база банківської діяльності та організаційна структура); психологічні (небажання керівництва банку здійснення змін у структурі управління, страх перед неприйняттям нових ідей виконавцями); управлінські (відсутність системного підходу до управлінського обліку) [2].

Отже, бюджетування забезпечує координацію роботи різних підрозділів банку, дає змогу оцінювати їхній внесок у досягнення стратегічної мети і поточних завдань банку та визначити очікувані результати діяльності банку у майбутніх періодах. Закономірним є те, що банки які використовують бюджетування практично, підтверджують ефективність його впровадження. Бюджетування дає можливість планувати потребу в ресурсах та забезпечити економію у витратах за рахунок координації всіх сторін діяльності. Процеси планування і бюджетування – це процес ухвалення рішень, орієнтований у майбутнє. За допомогою розрахунку та аналізу фінансових параметрів, бюджетування дозволяє завчасно оцінити фінансову стабільність окремих видів бізнесу та продуктів, що забезпечує фінансову стійкість банку.

Список використаних джерел:

1. Бартош О.М., Хуторна М.Е. Бюджетування як інструмент управління банком / О.М. Бартош., М.Е. Хуторна // Ефективна економіка. – 2013. - № 4.
2. Гаряга Л. О. Концептуальні засади бюджетування у банках України / Л. О. Гаряга // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1680>
3. Єріс Л. М. Механізм бюджетного планування в банку [Текст] / Л. М. Єріс // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2010. — Вип. 29. — С. 148-158.
4. Сало І. В. Фінансовий менеджмент у банку [Текст] : навчальний посібник/ І.В. Сало, О.А Криклій. – Суми : Університетська книга, 2007.– 314 с.